

INFORMATIEBLAD BESCHERMDE DIER- EN PLANTENSOORTEN BONAIRE

Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire

Inleiding

Het toerisme is een belangrijke pijler van onze economie. En ons toerisme steunt voor een belangrijk deel op onze natuur. We danken onze welvaart en ons welzijn voor een groot deel aan onze natuur. Daarom moeten we er zorgvuldig mee omgaan. Nos naturalesa ta nos teroso! De nieuwe Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire maakt bescherming van onze natuur mogelijk. Dit informatieblad legt uit welke dieren en planten op ons eiland worden beschermd en waarom.

Beschermd door verdragen

In onze regio, dus ook op Bonaire, zijn sommige dieren beschermd door verdragen. Dat geldt bijvoorbeeld voor de lora, maar ook alle zeeschildpadden, dolfinnen en walvissen. Het gaat hierbij om soorten die wereldwijd of in het Caribische gebied met uitsterven worden bedreigd.

De bescherming van deze dier- en plantensoorten wordt geregeld in de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire. Volgens artikel 11, lid 1 worden alle dier- en plantensoorten beschermd die zijn genoemd in:

- bijlage 1 van het CITES-Verdrag (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora);
- bijlage 1 van de Bonn-Convention (Verdrag inzake de bescherming van migrerende wilde diersoorten);
- bijlagen 1 en 2 van het SPAW-Protocol (Protocol concerning Specially Protected Areas and Wildlife in the Wider Caribbean Region);
- bijlage 1 van het Zeeschildpaddenverdrag.

Beschermd door het eilandgebied

Met de nieuwe Eilandsverordening natuurbeheer kan het bestuurscollege zelf ook dier- en plantensoorten aanwijzen die bescherming verdienen.

(artikel 11, lid 2). Dat is belangrijk, want op ons eiland kan de situatie voor bepaalde soorten anders zijn dan in de regio of wereldwijd.

Voor het samenstellen van de lijst van te beschermen soorten die per 1 september 2010 van kracht is geworden zijn de volgende voorwaarden gehanteerd. De soorten op de lijst dienen aan één of meer voorwaarden te voldoen.

- Rode lijst soorten. Vermelding op de rode lijst van bedreigde soorten van de World Conservation Union, IUCN, categorie CR (*critically endangered*), categorie EN (*endangered*) of categorie VU (*vulnerable*).
- Endemisch (niet elders voorkomend) en daarnaast zeldzaam, bedreigd of andere overwegingen.
- Lokaal bedreigd of zeldzaam.
- Ecologisch belang (sleutelsoorten).
- Onderhevig aan grote exploitatie druk.
- Toeristische waarde (vlaggeschip soorten).
- (Potentieel) verzamelobject.
- Handhavingsoverwegingen. De verschillende soorten zijn door leken niet uit elkaar te houden, daarom wordt de hele groep beschermd.

Overigens is het los van de bescherming van soorten ook verboden om zonder vergunning van het bestuurscollege levende of dode dieren of planten en delen of producten hiervan uit een natuurpark mee te nemen. Dit geldt niet voor de traditionele visserij in het onderwaterpark voor zover dit is toegelaten.

Beschermde dier- en plantensoorten op Bonaire
op grond van de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire

Latijnse naam	Papiamentse naam	Nederlandse naam	Engelse naam
Zeezoogdieren			
Balaenoptera acutorostrata	bayena	dwergvinvis	minke whale
Balaenoptera edeni	bayena tompoes, topo	Brydevinvis Brydewalvis	Bryde's whale
Balaenoptera physalis	bayena	vinvis	fin whale
Delphinus delphis	dölfein	gewone dolfijn	common dolphin
Globicephala macrorhynchus	kabes di keshi	Indische griend kortflippergriend	shortfin pilot whale
Grampus griseus		grijze dolfijn gramper	grey dolphin
Kogia breviceps		dwergpotvis	pygmy sperm whale
Kogia simus		kleinste potvis	dwarf sperm whale
Lagenodelphis hosei		sarawakdolfijn dolfijn van Fraser	Fraser's dolphin
Megaptera novaeangliae	bayena	bulrug	humpback whale
Mesoplodon europaeus		spitssnuitdolfijn van Gervais	Gervais's beaked whale
Orcinus orca		orka zwaardwalvis	orca, killer whale
Peponocephala electra		witlipdolfijn, witlipgriend, veeltandgriend, elektra- dolfijn	melon-headed whale
Physeter catodon	kachalote	potvis	great sperm whale
Pseudorca crassidens		zwarte zwaardwalvis	false killer whale
Stenella attenuata	dölfein	slanke dolfijn, pantropi- sche gevlekte dolfijn	pantropical spotted dolphin
Stenella clymene		clymenedolfijn	Atlantic spinner dolphin
Stenella coeruleoalba		gestreepte dolfijn	striped dolphin
Stenella frontalis		Atlantische vlek dolfijn	Atlantic spotted dolphin
Stenella longirostris	toniwa	langsnuitdolfijn, spinner- dolfijn	spinner dolphin
Tursiops truncatus	dölfein	grote tuimelaar	bottlenose dolphin
Ziphius cavirostris		dolfijn van Cuvier	Cuvier's beaked whale
Haaiachtigen			
Aetobatus narinari	chuchu águila	gevlekte adelaarsrog	spotted eagle ray
Dasyatis Americana	chuchu ròk	Amerikaanse pijlstaart- rog	southern stingray
Manta birostris	manta	mantarog	manta ray
Selachimorpha (Euselachii)	tribon	haaien	sharks
Zeereptielen			
Caretta caretta	kawama	dikkopzeeschildpad	loggerhead
Chelonia mydas	tortuga blanku	groene zeeschildpad	green sea turtle
Dermochelys coriacea	drikil	lederrugzeeschildpad	leatherback
Eretmochelys imbricata	karet	karetschildpad	hawksbill
Lepidochelys olivacea (kempi)	bastardo	warana	olive ridley
Zeevissen			
Balistes vetula	pishiporko rabu di gai	koningstrekker	queen triggerfish
Dermatolepis inermis	olitu		marbled grouper
Epinephelus itajara	djukvis	itajara	Goliath grouper, jewfish
Epinephelus striatus	jakupepu	Nassau tandbaars	Nassau grouper
Lachnolaimus maximus	hokfis	everlipvis	hogfish
Lutjanus analis	kapitán	snapper	mutton snapper

Latijnse naam	Papiamentse naam	Nederlandse naam	Engelse naam
<i>Lutjanus cyanopterus</i>	karaña pretu	cupera snapper	cupera snapper
<i>Pagrus pagrus</i>	djentq maishi	rode zeebrasem	red porgy
Scaridae	gutu	papegaaivissen	parrotfishes
<i>Thunnus obesus</i>	buni wowo grandi	grootoogtonijn	bigeye tuna
Ongewervelde zeedieren			
<i>Panulirus argus</i>	kref	kreeft	Caribbean spiny lobster
<i>Panulirus guttatus</i>	kref	gevlekte kreeft	spotted spiny lobster
<i>Panulirus laevicauda</i>	kref	kreeft	smoothtail spiny lobster
Koraalachtigen			
Antipatharia	koral pretu	zwarte koralen	black corals
Gorgoniacea		waaierkoralen	gorgonians
Milleporidae		brandkoralen	fire corals
Scleractinia		steenkoralen	stony corals
Stylasteridae		kantkoralen	lace corals
Zeeschelpdieren			
<i>Strombus gigas</i>	karkó	roze vleugelhoorn grote kroonslak	queen conch
Zeegrassen			
<i>Syringodium filiforme</i> (Cymodocea manitorum)		zeegras	manatee grass
<i>Thalassia testudinum</i>	yerba di kaña	zeegras	turtle grass
Zoogdieren			
Chiroptera	raton di anochi	vleermuizen	bats
Vogels			
<i>Amazona barbadensis</i>	lora	geelvleugelamazone	yellow-shouldered amazon
<i>Aratinga pertinax xanthogenius</i>	prikichi	West Indische parkiet	brown-throated parakeet
<i>Buteo albicaudatus</i>	gabilan di seru, falki	witstaartbuiserd	white tailed hawk
<i>Caracara cheriway</i>	warawara	kuifcaracara	crested caracara
<i>Falco peregrinus</i>	falki peregrino	slechtvalk	peregrine falcon
<i>Margarops fuscates bonaiensis</i>	chuchubi Spaño palabrua boka duru	witoogspotlijster	pearly eyed trasher
<i>Pandion haliaetus</i>	gabilan piskadó	visarend	osprey
<i>Pelecanus occidentalis</i>	ganshi	bruine pelikaan	brown pelican
<i>Phoenicopterus ruber</i>	chogogo	Caribische flamingo	Caribbean flamingo
<i>Tryngites subruficollis</i>		blonde ruiters	buff-breasted sandpiper
<i>Tyto alba</i>	palabrua	kerkuil	barn owl
Reptielen			
<i>Iguana iguana</i>	yuana	groene leguaan	green iguana
Zoetwaterdieren			
<i>Typhlatya monae</i>		blinde garnaal	Mona cave shrimp
Mangrovesoorten			
<i>Avicennia germinans</i>	mangel blanku	witte mangrove	black mangrove
<i>Conocarpus erectus</i>	mangel, mangel blanku	grijze mangrove	buttonwood
<i>Laguncularia racemosa</i>	mangel blanku	mangrove	white mangrove
<i>Rhizophora mangle</i>	mangel tan	rode mangrove	mangrove
Bomen			
<i>Amyris ignea</i> (A. simplicifolia)			
<i>Capparis tenuisiliqua</i>			
<i>Celtis iguanaea</i>			
<i>Clusia</i> sp.	tam machu		
<i>Crateva tapia</i>	ishiri		
<i>Euphorbia cotinifolia</i>	manzaliña bobo		
<i>Ficus brittonii</i>	palu di mahawa, mahòk di mondi		
<i>Geoffroea spinosa</i> (G. superba)	palu di taki		

Latijnse naam	Papiamentse naam	Nederlandse naam	Engelse naam
Guaiacum officinale	wayaká	pokhout	lignum-vitae
Guaiacum sanctum	wayaká shimaron	pokhout	roughbark lignum-vitae
Guapira fragrans (Pisonia fragrans)			
Guapira pacurero (Pisonia bonairensis)	mafobari, mushi bari		
Krugiodendron ferreum	kaobati		
Manihot carthaginensis	marihuri		
Maytenus tetragona (M. sieberiana)	palu di kolebra (A)		
Maytenus versluysii	bèshi di yuana		
Phoradendron trinervium			
Sabal cf. causiarum (Sabal sp.)	kabana	sabalpalm	sabal palm
Salicornia perennis			
Schoepfia schreberi	mata combles (A)		
Spondias mombin	hoba		
Strumpfia maritima			
Ximenia americana	kashu di mondi		
Zanthoxylum flavum (Fagara flava)	kalabari		West Indian satinwood
Zanthoxylum monophyllum (Fagara monophylla)	bosúa, koubati		
Planten			
Bromelia humilis (B. lasiantha)	teku	bromelia	bromeliad
Cereus repandus (Subpilocereus repandus)	kadushi	boomcactus	candle cactus
Melocactus macracanthus	bushi, kabes di indjan, melon di seru	bolcactus	Turkø cap cactus
Opuntia caracassana (Opuntia wentiana)	infrou, tuna	Spaanse juffer	prickly pear
Orchidaceae	orkidia	orchideeën	orchids
Pilosocereus lanuginosus (Cephalocereus lanuginosus)	kadushi di pushi, kadushi spaño	zuilcactus	candle cactus
Stenocereus griseus (Lemaireocereus griseus, Ritterocereus griseus)	yatu, datu	zuilcactus	candle cactus
Tillandsia flexuosa	teku di palu	bromelia	bromeliad
Varnes		varens	ferns

Legenda

- = Beschermde dier- of plantsoort op grond van verdragen.
- = Beschermde dier- of plantsoort op bijlage 2 van het CITES-Verdrag. Deze soorten mogen niet zomaar worden uitgevoerd naar andere landen.
- = Beschermde dier- of plantsoort aangewezen op grond van de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire.
- = Beschermde dier- of plantsoort aangewezen op grond van de Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire waarvoor ook beheersmaatregelen gelden.

Colofon:

Informatieblad Natuur en Milieu no. 0810 06 N
augustus 2010

Eilandgebied Bonaire
Dienst Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer
Afdeling Milieu- en Natuurbeleid

Kralendijk
Tel: 717 - 8130
Fax: 717 - 6980
www.bonairegov.an